

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**
SOMO LA 1: **MUNGU MWENYE ENZI NA SIFA ZAKE ZA ASILI**
MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi:-

Kozi hii ni somo la utangulizi la utaratibu wa mafundisho ya msingi ya Biblia na matumizi yake katika maisha ya mwamini. Mada kuu ni pamoja na asili ya Mungu, matendo ya Mungu, shughuli na mipaka ya malaika, uumbaji, na anguko la mwanadamu, mpango wa ukombozi wa Mungu, asili ya maandiko, kanisa, na mpango mkuu wa Mungu kwa wanadamu.

Mafundisho ni nini?

Ni kundi linalokubalika la imani au mafundisho ya Kanisa kulingana na Biblia Takatifu (2 *Timotheo* 3:10, 16; *Yohana* 7:15-17). Fundisho la Kanisa ni moja na ndiyo maana limeandikwa katika hali ya umoja na si wingi.

Kuna mafundisho mengine kadhaa ambayo hayakubaliwi na Kanisa lakini yanauzwa na walimu wa uongo, manabii wa uongo, madhehebu na madhehebu. Mitume wa Kanisa la Kwanza walionya dhidi ya mafundisho haya (2 *Timotheo* 4:3-4; *Wakolosai* 2:20-23; 1 *Timotheo* 4:1-2; *Waebrania* 13:9; *Waefeso* 4:14).

1.0 - Mungu Mkuu

1.1 - Mungu: Asili na Tabia Zake za Asili

Katika juhudi zetu za kumwelewa Mungu, mwanadamu mwenye kikomo hawezi kumwelewa Mungu asiye na kikomo (*Ayubu* 11:7).

Tunaweza tu kuwa na ujuzi fulani wa Mungu anapojidhihirisha katika asili na tabia zake (*Warumi* 1:20; *Kumbukumbu la Torati* 29:29).

Alichojidhihirisha Mwenyewe ni ufichuzi sahihi lakini wa kiasi wa Uungu Wake Kuwa (1 *Wakorintho* 13:12).

Pia tunamjua Mungu anapoingia katika mahusiano nasi.

Ufunuo wa Mungu unaoendelea katika nyakati hufikia utimilifu wake katika Wake Mwana, Yesu Kristo (*Waebrania* 1:2)

1.1.1 - Asili ya Mungu

(a) Mungu ni Mtu Binafsi

Mtu ni kitu kingine zaidi ya mwili.

Mtu ni yule ambaye ana uwezo wa kufikiri, kuhisi na kuamua. Ingawa Mungu hana mwili, kwa hakika ana akili na uwezo wa kufikiri, kuhisi na kuhoji sababu. Mungu huwasiliana na watu (*Zaburi 25:14*).

Anaathiriwa na mwitikio wao kwake (*Isaya 1:14*)

Anafikiri (*Isaya 55:8*)

Anafanya maamuzi (*Mwanzo 2:18*)

Kwa hiyo, Mungu ni Mtu binafsi.

(b) Mungu ni Roho

Mungu hana umbo lolote kwa sababu yeye ni Roho (*Yohana 4:24*).

Roho haionekani (*Yohana 1:18*)

Ubora wa Mungu kama Roho unaweza kufafanuliwa kama ifuatavyo:-

- i. Mungu ana kiumbe cha kipekee, kikubwa ambacho ni tofauti na ulimwengu (*Waefeso 4:6; Wakolosai 1:15-17*). Sifa Zake, zinazounda asili Yake ndizo msingi wa maonyesho Yake yote ya nje.
- ii. Mungu haonekani, hana mwili na hana sehemu (*1 Timotheo 1:17*). Yeye si kitu cha asili kama sisi, bali ni mtu wa kiroho (*Luka 24:39; 1 Timotheo 6:15-16*). Kwa kuwa Mungu ni roho katika maana safi kabisa ya neno hilo, Yeye haina mapungufu ya mwanadamu.

Katika Kutoka 33:19-23, inasemekana kwamba Musa alimwona Mungu. Alichokiona ni tafakari ya utukufu wa Mungu na si asili yake.

Mungu pia anaweza kujidhihirisha kupitia udhihirisho wa kimwili (*Yohana 1:32-34*).

Biblia pia inazungumza juu ya mikono, miguu, sikio, mdomo, pua au uso wa Mungu. Hii inaonyesha kwamba Mungu anafanya jambo ambalo mwanadamu angefanya. (*Zaburi 98; 99:5; 91:4; 34:15*).

Lugha hizi za kitamathali au ishara hutusaidia kuelewa kisichojulikana kutoka kwa kinachojulikana.

(c) Mungu ni Mmoja

Tunaposema kwamba Mungu ni Mmoja, tunarejelea

- i. umoja wa nambari wa Mungu
- ii. upekee wa Mungu
- iii. usahili wa Mungu

(i) Umoja wa Nambari wa Mungu

Kuna Uungu Mmoja tu (*1 Wakorintho 8:6; 1 Wafalme 8:60; Kumbukumbu la Torati. 4:35, 39*)

Hili lisichanganywe na Utatu, ambao ungeshughulikiwa baadaye.

.

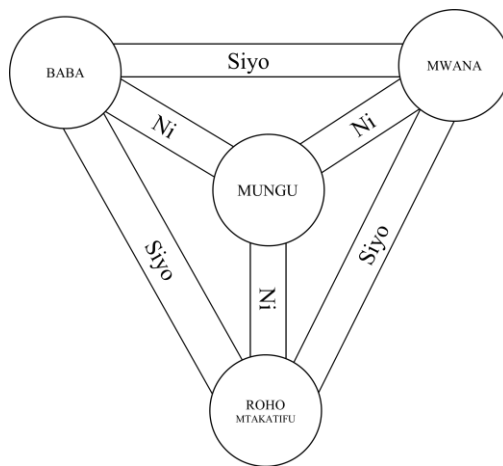
(ii) Upekee wa Mungu

- Mungu ni wa pekee kwa kuwa yeye ndiye pekee (*Kumbukumbu la Torati 6:4; Kutoka 15:11*).
- Yeye ndiye pekee anayeitwa Yehova (*Zekaria 14:9*)
- Yeye ndiye Mtawala Mkuu wa ulimwengu, na hakuna mwingine isipokuwa Yeye Mungu.
- Vifungu vingine ni *Mwanzo 17:1; Kutoka 20:2-3, 23; Isaya 43:10-11; 44:6, 8; 45:5, 21*

Mungu anaishi mwenyewe, ambayo ina maana kwamba kuwepo kwa milele ni sehemu ya asili yake.

Hana mwanzo wala mwisho.

(d) Mungu ni Utatu

(*Masomo Zaidi: Mathayo 28:18-19; 3:16-17; Luka 3:22; Marko 1:10-11; Matendo 7:55; 2 Wakorintho 13:14; Kumbukumbu la Torati 6:4*)

Mungu ni Roho, ni mtu binafsi, ni mmoja, na ni mtatu.

Maneno utatu na utatu yana dhana ya umoja au tatu-kwa-mmoja. Mwenye Uungu Mmoja ni wa Utatu au Utatu.

Ndani yake kuna nafsi tatu: Baba, Mwana na Roho Mtakatifu.

Ni vigumu kuelezea Utatu.

Kila mtu katika Utatu anajulikana kwa sifa tofauti, ambazo ni tofauti. Sifa hizi za kibinafsi au sifa zinaonyesha uhusiano wa kila mmoja kwa wengine.

Kila mmoja ndani Yake anaonyesha kiini cha Kimungu.

Kuna nafsi tatu katika Uungu:- Mungu Baba, Mungu Mwana, na Mungu Roho takatifu.

Wao ni wa kitu kimoja:- sawa katika utukufu, uweza, ukuu na umilele; nao ni wamoja.

Ingawa ni tofauti katika uhusiano wao na mtu mwingine, wao ni kitu kimoja kwa yote. Kazi nzima ya uumbaji na neema ni operesheni moja ya kawaida kwa nafsi zote

tatu za kimungu, ambao wakati huo huo hufanya kazi kulingana na mali zao za pekee, ili vitu vyote vitoka kwa Baba, kwa njia ya Mwana na katika Roho Mtakatifu.

Neno 'Utatu' halipatikani katika Biblia, lakini fundisho la Utatu linafunuliwa katika Agano la Kale na Jipya.

Katika Agano la Kale, mojawapo ya majina ya Mungu Elohim, liko katika hali ya wingi k.m. *Mwanzo 1:26; Zaburi 45:6-7, Waebrania 1:8-9; Isaya 48:16; 63:8-10.*

Hii inaashiria tofauti za kibinafsi katika Mungu, na kwa wingi wa watu katika Uungu.

Katika Agano Jipya,

- i. Mungu alimtuma Mwanawe ulimwenguni (*Yohana 3:16; Wagalatia 4:4; 1 Yohana 4:9*)
- ii. Baba na Mwana walimtuma Roho Mtakatifu (*Yohana 14:26, 15:26; 16:7*)
- iii. Baba anazungumza na Mwana (*Marko 1:11; Luka 3:22*)
- iv. Mwana anazungumza na Baba (*Mathayo 11:25-26; Yohana 11:41; 12:27 - 28*)
- v. Roho Mtakatifu huomba kwa Mungu ndani ya mioyo ya waumini (*Warumi 8:26-27*)
- vi. Katika matukio mengine, watu wote watatu wametajwa k.m. *Mathayo 3:16-17; 28:19; 1 Wakorintho 12:4-6, 2 Wakorintho 13:14; 1 Petro 1:2.*

Ni vigumu kuelewa fundisho la Utatu kwa sababu katika uzoefu wa mwanadamu hakuna kitu kinachoweza kulinganishwa na 'utatu katika umoja' na 'umoja katika utatu'.

Siri ya Utatu ni ngumu kueleweka katika uwepo wetu wa kikomo au mdogo. Tunaweza tu kuelewa Utatu kwa kiwango ambacho Mungu amefunua katika Neno Lake (*1 Wakorintho 13:12*).

(e) Mungu ni wa Milele

Mungu hana mwanzo na amekuwepo siku zote. Ndiyo maana Yeye ni wa milele. Uumbaji wa mbingu na dunia haukuwa mwanzo wa umilele wala haukuwa wakati malaika walipoumbwa.

Umilele ni kutokuwa na mwisho (usio na kikomo). Ni ukomo wa Mungu kuhusiana na wakati. Wanadamu na malaika wameumbwa, lakini Mungu peke yake hana mwanzo. Hivyo, Yeye ndiye mkaaji pekee wa umilele.

Mungu ni wa milele kwa njia mbili:-

- i. Hakuanza kuwa; Alikuwa daima (*Zaburi 90:2*);
- ii. Kuwepo kwake hakutakuwa na mwisho (*Kumbukumbu la Torati 32:40; Zaburi 102:27*).

Umilele wa Mungu umefunuliwa katika maandiko (*Mwanzo 21:33; Zaburi 90:2; 102:27; Isaya 57:15; 1 Timotheo 6:16*).

(f) Mungu Habadiliki (Habadiliki)

Wanadamu wana makosa yanayohitaji kubadilishwa au kurekebishwa, lakini Mungu hana. Yeye ni mkamilifu katika kila jambo (Isaya 46:9-10; Zaburi 33:11; 119:160; 103:17; Malaki 3:6).

Kanuni fulani kuhusu kutobadilika kwa asili ya Mungu ni:-

- i. Kwa kuwa Mungu hana kikomo, yuko na anajitegemea, yu juu ya sababu zote na uwezekano wa mabadiliko;
- ii. Mungu hawezi kuzidisha wala kupungua na hayuko chini ya maendeleo zaidi;
- iii. Nguvu za Mungu haziwezi kuwa kubwa zaidi au kidogo, na hawezi kuwa na hekima zaidi au takatifu zaidi;
- iv. Mungu hawezi kuwa mwadilifu, mwenye rehema, na mwenye upendo zaidi kuliko hapo awali kuwa au milele kuwa;
- v. Hawezi kubadilika katika uhusiano wake na watu. Anafanya kazi kulingana na kanuni za milele ambazo hazitofautiani na mabadiliko ya siku.

Kwa kuwa Mungu hawezi kubadilika, tunaweza kujikabidhi kabisa kwake tunapotegemea neno lake (Warumi 8:28).

Mungu hubadilisha mawazo yake juu ya dhambi (ona 1 Samweli 15:11, 29; Hesabu 23:19; Yona 3:9 -10). Mtazamo huu wa Mungu haurejelei mabadiliko yoyote ya kimsingi katika tabia au kusudi Lake. Yeye huchukia dhambi kila wakati na humpenda mwenye dhambi kila wakati.

1.1.2. - Sifa za Asili za Mungu

(Masomo Zaidi: Ayubu 38 – 41; Zaburi 139; 145:3; Warumi 11:33-35)

Tumejifunza asili ya Mungu lakini tunahitaji pia kujua sifa zake, ambazo ni sifa zake. Sifa za Mungu ni sifa zinazohusishwa na au zinazomuelezea Yeye. Sifa Zake zinaeleza kwa nini Anatenda jinsi Anavyofanya.

Sifa zake ni pamoja na muweza wa yote, kuwepo kila mahali, kujua yote na hekima.

(a) Uweza wa Mungu

Uweza wake wote unadokeza kwamba Mungu ni mweza yote au mwenye uwezo wote (Yeremia 32:17, 27)

Nguvu hii kamili inaweza kuonekana katika uumbaji (Mwanzo 1:1); akivitegemeza vitu vyote kwa neno lake lenye nguvu (Waebrania 1:3); ukombozi wa watu (Luka 1:35, 37); miujiza (Luka 9:43); wokovu wa wenye dhambi (1 Wakorintho 2:5; 2 Wakorintho 4:7); na utimilifu wa kusudi lake kwa ufalme wake (1 Petro 1:5).

(b) Uwepo wa Mungu kila mahali

Mungu yuko kila mahali wakati wote (Zaburi 139:1-10)

Ujuzi wa kwamba Mungu yuko sikuzote hutusaidia kuwa na ujasiri katika majaribu kwa sababu tunajua kwamba Mungu yupo kututia nguvu na kutuongoza.

Pia inatumika kutukumbusha kuwa waangalifu sana katika jinsi tunavyoishi kwa sababu Mungu huona kila kitu tunachofanya, kiwe kizuri au kibaya. Bila kujali jinsi tunavyohisi, Mungu yuko pamoja nasi. Ikiwa tunaweza kuhisi uwepo wa Mungu au la, yuko kila mahali.

(c) Kujua yote kwa Mungu

Mungu anajua na anaona kila kitu (Zaburi 139:11-12). Ana ufahamu usio na kikomo. Anajua yote ambayo ni halisi na yote yanawezekana.

Kwa sababu Mungu anajua mambo yote, anaweza kutangaza kabla ya wakati kile kitakachotokea wakati ujao, kama katika utabiri wa unabii (Isaya 46:9-10).

Hilo halimaanishi kwamba Mungu ndiye anayefanya maamuzi kuhusu yale yatakayotupata. Anajua tu maamuzi yetu yatakuwaje kabla hatujayafanya. Kwa vile Yeye anaona, anaweza kutabiri. Hii haimaanishi kwamba Alipanga kimbele, au aliamua mapema kile ambacho kingetokea.

Uhakika wa kwamba Mungu anajua mambo yote unapaswa kuimarisha imani yetu tunapokuwa katikati ya majaribu makali. Anajua chanzo cha matatizo yetu na kile ambacho kingetukia kwa kila mojawapo ya masuluhisho tunayoweza kufikiria.

(d) Hekima ya Mungu - (Yeye ni Mwenye hikima)

(Masomo Zaidi: Isaya 40:13-14; Warumi 11:33-35)

Hekima si sawa na ujuzi. Hekima huchunguza maarifa ili kupata kusudi la juu zaidi liwezekanalo na kisha hutumia njia bora zaidi kulitimiza.

Kwa kuwa Mungu ni mwenye hekima yote, anafanya mambo yote vizuri. Hekima ya Mungu inaweza kuonekana kupitia uumbaji wake (*Zaburi 104:24-30; Yeria 10:12*)

Hekima yake inapatikana kwetu tunapoihitaji (*Yakobo 1:5*).

1.2 - Mungu: Tabia zake za maadili na kazi

1.2.1 - Tabia za kimaadili za Mungu

Tabia za Mungu za kimaadili ni zile zinazofichuliwa katika shughuli za Mungu na wanadamu na wanawake.

Zinajumuisha utakatifu wa Mungu na upendo wa Mungu.

(a) Utakatifu wa Mungu

Sikuzote Mungu ametaka kujulikana miongoni mwa mataifa kuwa 'Aliye Mtakatifu' (*Ezekieli 39:7*)

Kwa sababu ya utakatifu wa Mungu, haiwezekani kwake kufanya makosa ya kiadili. Utakatifu ni tabia ya Mungu inayoonyesha ukamilifu wa yote Aliyo, na msingi wa matendo yake yote.

Utakatifu una wazo la kujitenga. Nafsi kamili ya Uungu imetenganishwa na kuinuliwa juu ya watu wenye dhambi na waovu.

Ingawa Mungu ni mtakatifu, bado ana uhusiano wa karibu nasi.

Utakatifu wa Mungu umejumuishwa katika upendo kwa lililo jema na kuchukia lililo ovu. Kujitenga kwa Mungu na watu ni kwa sababu ya dhambi ya mwanadamu (*Kutoka 19:12-13, 21- 25*)

Kujitenga kwake na watu pia kunafananishwa na ujenzi wa Hema, au Maskani jangwani, na kufunika Patakatifu pa Patakatifu kwa mapazia (*Kut 26:33*).

Kuhani Mkuu aliyetakaswa pekee ndiye anayeruhusiwa kuingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja kwa mwaka ili kunyunyiza damu kwenye kiti cha rehema, kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi za watu (*Mambo ya Walawi 16*).

Kutengwa huku kwa Mungu kutoka kwa watu kulikuwa kusesitiza kwa watu jinsi Mungu anavyochukia dhambi.

Dhambi hutenganisha Mungu na watu wenye dhambi, na watu wenye dhambi na Mungu. (*Isaya 59:2; Habakuki 1:13; Ayubu 40:3-5; Isaya 6:5-7*).

Hatuna ufikiaji wa moja kwa moja kwa Mungu kwa juhudi zetu wenyewe isipokuwa kwa dhabihu ya Yesu Kristo (*Warumi 5:2, Waefeso 2:13-18; 1 Petro 3:18*)

Haki na haki ya Mungu ni matokeo ya moja kwa moja ya utakatifu wake.

Utakatifu wake unaonyeshwa kwa haki na kwa haki.

Haki ya Mungu inadhihirishwa na upendo wake wa utakatifu ndani ya watu. Kama Mungu mtakatifu, anataka watu wake wawe watakatifu (*Waebrania 12:10, 14; Waefeso 1:4; 1 Petro 1:13-16*)

Haki yake inadhihirishwa na hukumu yake ya dhambi. Hawezi kuvumilia dhambi na hivyo kuwaadhibu wale wanaofanya dhambi.

Utakatifu kama ubora wa maisha ya Kikristo ni zaidi ya kutofanya yaliyo mabaya bali pia kufanya lililo sawa (*Luka 10:29-37*).

(b) Upendo wa Mungu

Mungu anaonyesha upendo wake kwetu si kwa maneno na ahadi tu bali pia kwa yale anayofanya. Hakuna tunachoweza kufanya au kusema ili kustahili upendo Wake. Ni sehemu ya asili yake kupenda.

Upendo wake kwetu unaweza kuonyeshwa kwa njia za vitendo kama vile wema wake, rehema, subira, uaminifu n.k. (*Yohana 3:16; 17:24; 1 Yohana 4:4-10; Ufunuo 1:4-5*).

Mungu anawapenda sana watu hata nyakati fulani huzuia adhabu hata pale alipokuwa amepanga kuwaadhibu. Hiki ni kipengele cha rehema zake (*Ezekieli 22:30*)

Upendo wa Mungu unaonyeshwa katika maana ya kwamba Yeye ni Baba mwenye rehema (*Zaburi 103:13- 14; Isaya 63:16; 64:8; Yereimia 31:7-9*)

Mungu alitoa wokovu wetu kwa gharama isiyopimika, hiyo ni kifo cha Yesu Kristo (*Yohana 3:16-17*).

Upendo wake hutuokoa na hofu na mateso yake (*1 Yohana 4:18; 2 Timotheo 1:17*).

Upendo wa Mungu unaweza kuonyeshwa katika hukumu yake ya dhambi kwa shida ili kupata usikivu wetu na kuturudisha kwenye ushirika naye (*Ezekieli 18:1-32*).